

Заставська Ю. Я.,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, викладач
кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ

Литвин В. В.

ВИДИ ТА ОЗНАКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Важливо знати ознаки домашнього насильства, щоб мати змогу відстоювати та захищати свої особисті межі, знати свої права й не мовчати.

Домашнє насильство – будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному та психічному здоров'ю[3].

Домашнє насильство означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в лоні сім'ї чи в межах місця проживання або між колишніми чи теперішніми подружжями або партнерами, незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні. (ст. 3 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами) [1].

Види домашнього насильства:

Фізичне насильство:

Побої, стусани, штовхання.

Перешкоджання вільному пересуванню.

Примус до вживання алкоголю чи наркотичних речовин.

Створення ситуацій, що несуть ризик чи загрозу життю та здоров'ю.

Погрожування зброєю чи іншими речами, що можуть завдати фізичної шкоди.

Позбавлення допомоги під час хвороби чи вагітності.

Перевезення до іншого місця в межах країни чи за кордон шляхом обману або примусу.

Психологічне насильство:

Погрози вбити чи скалічити (в тому числі дітей), погрози відібрати дітей.

Словесні образи та приниження жестами й мімікою.

Шантаж та маніпуляції, введення в оману для власної вигоди.

Булінг (цькування, переслідування, залякування).

Постійний та цілковитий контроль.

Зневага як до особистості, постійна критика та насмішки.

Безпідставні звинувачення та формування почуття провини.

Обмеження у контактах із близькими та друзями, у виборі кола спілкування.

Нехтування правом на честь та гідність, обвинувачення у зраді.

Дискримінація через переконання, віросповідання, походження, статус.

Примушування спостерігати за насильством над іншими людьми чи тваринами.

Погроза позбавити житла або особистого майна[2].

Сексуальне насильство:

Примушування до небажаних статевих стосунків.

Торкання інтимних частин тіла без згоди.

Змушення до статевого акту з іншою людиною.

Примус до неприйнятних форм сексу, садистських практик.

Нав'язування відвертого стилю одягу або поведінки всупереч своєму бажанню.

Примушування спостерігати за статевими актами між іншими людьми.

Примушування до участі у створенні чи перегляді порнографічних матеріалів.

Економічне насильство:

Позбавлення їжі та води, власних коштів, інших матеріальних цінностей.

Обмеження доступу чи позбавлення житла.

Пошкодження особистого майна.

Перешкоджання у доступі до необхідних послуг.

Майновий шантаж, примушування до збратства.

Заборона працювати, навчатись.

Отже, щоб краще зрозуміти природу насильства, варто знати, хто такі постраждали/постраждала та кривдник/кривдниця. Не існує єдиної формули, яка б розраховувала портрет людини, яка вчиняє чи страждає від насильства, адже постраждалою від насильства на вулиці, наприклад, може стати будь-яка людина, що опинилася не в тому місці і не в той час. Але є певні тенденції, особливо якщо ми говоримо про насильство, яке відбувається циклічно та має хронічний характер. Існує припущення, що в кожній жертві живе насильник, а кожен насильник має характеристики жертви.

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основних свобод. (1950). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

2. URL: https://trnkv.gov.ua/ua/news/pg/300420333844253_n/.

3. Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство: актуальні питання теорії та практики. Форум права. 2019. № 2. С. 6–14.

Костенко М. С.,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

викладач кафедри юридичної
психології Національної академії
внутрішніх справ ***Христюк О. С.,***

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНЯЄ НАСИЛЬНИЦЬКІ ДІЇ

На жаль, в сучасних умовах розвитку українського суспільства значно підвищилась проблема вчинення насильницьких злочинів, в тому числі – домашнього насильства. Свій вклад в збільшення кількості випадків вчинення